

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorvm

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

Capitulare Saxonum datum Aquisgrani anno DCCXCVII. V. Kal. Novembris
in generali Episcoporum & optimatum conventu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-19366

dilectioni unum baltheum & unum gladium Hunicum & duo pallia serica.

II.

Karolus gratia Dei Rex Francorum & Defensor sanctæ Dei Ecclesiæ dilecto fratri & amico Offæ Regi salutem. Presbyter iste & Scottus apud nos moratus est aliquanto tempore in parrochia Hildeboldi Colonienfis Episcopi; sed reprehensibilis factus, ut fertur, à quodam accusatore, quòd carnem diebus quadragesimalibus comedisset. Nostri verò sacerdotes iudicare renuerunt, quia plenum testimonium accusantium super eum non inveniunt. Tamen nec eum loco consueto habitationis suæ propter infamiam diutius morari permiserunt; ne sacerdotalis honor apud imperitum vulgus vilesceret,

vel rumigera loquela aliqui hortarentur violare sanctum jejunium. Visum est nostris sacerdotibus illum ad sui Episcopi, ubi Deo votum fecit, dirigere iudicium. Idcirco vestram deprecamur providentiam ut jubeatis illum secundum opportunitatem temporis & profectiois in suam transponere patriam, ut ibi iudicetur unde exiit. Nam ibi quoque sanctæ Dei Ecclesiæ puritas in moribus, & firmitas in fide, & honestas in conversatione, secundum canonicam sanctionem diligenter observari debet; ut una, perfecta, & immaculata columba, cujus pennæ deargentata, & posteriora ejus in specie aure clarescere debent. Vita, salus, & prosperitas tibi tuisque fidelibus à Deo Christo detur in æternum.

CAPITVLARE SAXONVM

Datum Aquisgrani anno Christi DCCXCVII. v. Kalendas Novembres in generali Episcoporum & optimatum conventu.

INCIPIVNT CAPITVLA.

1. D e iustitia Ecclesiarum, viduarum, orphanorum, & minis potentum. De raptu & incendio, & de exercitu.	5. De mentione ad placitum.
2. De observatione superiorum capitularum.	6. De compositione rerum quæ Presbyteris ablatae sunt.
3. De compositione secundum legem Saxonum.	7. De compositione Missorum regiorum.
4. De his qui causam iudicatam repetere presumunt in patria aut in presentia Regis.	8. Ne quis incendium faciat infra patriam.
	9. De banno augendo.
	10. De malefactoribus qui mori debent.
	11. Quales debeant esse solidi Saxonum.

Anno ab incarnatione Domini nostri Iesu Christi DCCXCVII. & XXX. ac XXXI. regnante Domno Karolo præcellentissimo Rege, convenientibus in unum Aquis palatio in ejus obsequio venerabilibus Episcopis & Abbatibus seu illustribus viris Comitibus v. Kalendas Novembres, simulque congregatis Saxonibus de diversis pagis, tam de Vestfalibus & Angrariis, quam & de Oostfalibus, omnes unanimiter consenserunt & aptificaverunt ut de illis capitulis pro quibus Franci, si Regis bannum transgressi sunt, solidos sexaginta componunt, similiter Saxones solvent, si alicubi contra ipsos bannos fecerint.

HÆC SVNT CAPITVLA.

De iustitia Ecclesiarum, viduarum, orphanorum, & minus potentum. De raptu & incendio, & de exercitu.

I. **V**T Ecclesia, vidua, orphani, & minus potentes iustam & quietam pacem habeant. Et ut raptum & fortiam nec incendium infra patriam quis facere audeat presumptivè. Et de exercitu nullus super bannum Domni Regis remanere presumat.

De observatione superiorum capitulorum.

I. Si quis supradicta octo capitula transgressus fuerit, omnes statuerunt & aptificaverunt ut Saxones similiter sicut & Franci sexaginta solidos componant.

De compositione secundum legem Saxonum.

III. Item placuit omnibus Saxonibus ut ubicunque Franci secundum legem solidos duodecim solvere debent, ibi nobiliores Saxones solidos duodecim, ingenui quinque, liti quatuor componant.

De his qui causam iudicantem repetere presumunt in patria aut in presentia Regis.

IV. Hoc etiam statuerunt, ut qualiscunque causa infra patriam cum propriis vicinantibus pacificata fuerit, ibi solito more ipsi pagenses solidos duodecim pro districtione recipiant, & pro vuargilda, quæ juxta consuetudinem eorum solebant facere, hoc concessum habeant. Si autem in presentia Missorum regali causa definita fuerint, pro jamdicta vuargilda suprascriptos solidos duodecim ipsis pagenses habeant concessos. Et pro hoc quia Missus regalis ex hac re fatigatus fuerit, alios duodecim solidos inde recipiat ad partem Regis. Si autem ipsa causa ad palatium in presentia Regis ad definiendum fuerit perducta, tunc utrique solidi duodecim, id est, pro vuargilda, & quod vicinis debuit componere, eò quòd infra patriam definita ratio non fuerit, ad partem Regis faciant componere, quod sint solidi vigintiquatuor. Nam si fuerit aliquis qui in patria, juxta quod sui convicini judicaverint, seque pacificare noluerit, & ad palatium pro hujus rei causa venerit, & ibi ei fuerit iudicatum quòd justum iudicium judicasset, in prima vice, ut supra dictum est, solidos viginti quatuor ad partem Regis componat. Et si tunc inde rediens se pacificare & iustitiam facere renuerit, & iterum pro ista causa ad palatium fuerit

Tom. I.

convocatus & dejudicatus, bis viginti quatuor solidos componat. Si verò necdum correptus tertia vice pro eadem re ad palatium remeaverit, triplam compositionem exinde faciat ad partem Regis.

De munitione ad placitum.

V. Si quis de nobilioribus ad placitum munitus venire contempserit, solidos quatuor componat, ingenui duos, liti unum.

De compositione rerum quæ Presbyteris ablatae sunt.

VI. De Presbyteris statuerunt quòd si aliquid eis aut eorum hominibus quis contrarium facere aut tollere præsumpserit contra iustitiam, omnia in duplum restituat ei & componat.

De compositione Missorum regionum.

VII. De Missis Regis statuerunt ut si ab eis aliquis interfectus evenerit, in triplum eum componere debeat qui hoc facere præsumpserit. Similiter quicquid aut eorum omnibus factum fuerit, omnia tripliciter faciant restaurare & secundum eorum euva componere.

Ne quis incendium faciat infra patriam.

VIII. De incendio convenit quòd nullus infra patriam presumat facere propter iram aut inimicitiam aut qualibet malevola cupiditate, excepto si talis fuerit rebellis qui iustitiam facere noluerit, & aliter districtus esse non poterit, & ad nos, ut in presentia nostra iustitiam reddat, venire despexerit, condicto commune placito simul ipsi pagenses veniant, & si unanimiter consenserint pro districtione illius casa incendatur, tunc de ipso placito commune consilio facto secundum eorum euva fiat peractum, & non pro qualibet iracundia aut malevola intentione, nisi pro districtione nostra. Si aliter facere ausus fuerit, sicut superius dictum est, solidos sexaginta componat.

De banno augendo.

IX. Item placuit ut quandoquidem voluerit Dominus Rex propter pacem & propter fidam & propter majores causas bannum fortiolem statuere, unà cum consensu Francorum & fidelium Saxonum, secundum quod ei placuerit, juxta quod causa exigit & opportunitas fuerit, solidos sexaginta multiplicare in duplum, & solidos centum sive usque ad mille componere faciat qui ejus mandatum transgressus fuerit.

S ij

De malefactoribus qui mori debent.

X. De malefactoribus qui vite periculum secundum eua Saxonum incurrere debent, placuit omnibus ut qualiscunque ex ipsis ad regiam potestatem confugium fecerit, aut in illius sit potestate utrum interficiendum illis reddat, aut unâ cum consensu eorum habeat licentiam ipsum malefactorem cum uxore & familia & omnia sua foris patriam infra sua regna aut in marca, ubi sua fuerit voluntas, collocare, & habeant ipsum quasi mortuum.

Quales debeant esse solidi Saxonum.

XI. Illud notandum est quales debent solidi esse Saxonum, id est, bovem anno-

ticum utriusque sexus auctumnali tempore, sicut in stabulum mittitur, pro uno solido. Similiter & vernum tempus, quando de stabulo exiit & deinceps, quantum ætatem auxerit, tantum in pretio crescat. De annona vero bortrinis pro solido uno scapilos quadraginta donant, & de figale viginti. Septentrionales autem pro solido scapilos triginta dent, & figale quindecim. Mel verò pro solido bortrensi figale una & medio donant. Septentrionales autem duos siclos de melle pro uno solido donent. Item hordeum mundum sicut & figale pro uno solido donent. In argento duodecim denarios solidum faciant. Et in aliis speciebus ad istud pretium omnes æstimationes compositionis sunt.

EXPLICIT CAPITVLARE SAXONVM.

